

De Økonomiske Råd

d. 12.01.2023

Svar på spørgsmål fra Folketinget i anledning af Økonomi og Miljø, 2022

En række folketingspolitikere har i forlængelsen af præsentationen af *Økonomi og Miljø, 2022*, den 6. december stillet i alt 6 spørgsmål i. Notatet indeholder svar på disse spørgsmål.

- 1) *Vil en form for "bundfradrag" i en kommende klimaafgift på landbruget ændre ved lækage-effekten?*

Svar: Et produktionsafhængigt fradrag kombineret med en højere afgift, så de samlede reduktioner i Danmark er uændrede, vil øge effekten på de samlede globale udledninger (dvs. sænke lækageraten). Det skyldes, at en større del af reduktionerne i Danmark i så fald sker via tekniske ændringer, og en mindre del sker via mindsket produktion. Beregninger i *Økonomi og Miljø, 2020* indikerer, at et produktionsafhængigt fradrag på 80 pct. af afgiftsbetalingen kombineret med en stigning i afgiften fra ca. 1.200 til ca. 1.800 kr. for at sikre samme reduktioner i Danmark vil øge de globale reduktioner med ca. 1,3 mio. ton CO₂e. Den samfundsøkonomiske meromkostning herved vil være 3.000-4.000 kr. pr. ton global merreduktion. Ved anvendelse af en målrettet lækagekorrektur vil globale merreduktioner alternativt kunne øges med væsentligt lavere samfundsøkonomiske meromkostninger. Beregninger i *Økonomi og Miljø, 2020* indikerer, at meromkostningen herved vil være 800-900 kr. pr. ton global merreduktion.

- 2) *Ifølge flere professorer mangler der stadig afgørende viden om, hvordan den enkelte landmand bedst kan reducere sit klimaaftryk, og at det derfor kan blive nødvendigt at vente helt til 2028, hvis en CO₂e-afgift skal give mening. Jf. bl.a. <https://landbrugsavisen.dk/professorer-der-kan-g%C3%A5-fem-%C3%A5-r%C3%B8r-landbruget-kan-p%C3%A5l%C3%A6gges-ordentligt-co2-afgift> og <https://www.altinget.dk/foedevarer/artikel/professorer-derfor-kan-der-gaa-op-til-fem-aar-foer-politikerne-kan-laegge-en-ordentlig-co2-afgift-paa-landbruget>. Vil vismændene kommentere på indvendingen, og redegøre for hvorledes de har forholdt sig til problemstillingen i den seneste miljøøkonomiske rapport?*

Svar: Jo mere viden, der er tilgængelig om reduktionsteknologier, jo billigere bliver reduktionerne. Omvendt kan en udskydelse af beslutningen om en drivhusgasafgift øge

omkostningerne, da der i så fald er kortere tid til at foretage den nødvendige omstilling, ligesom de akkumulerede udledninger frem mod 2030 vil stige.

I *Økonomi og Miljø, 2022* redegøres der for, at det med den nuværende viden er muligt at opgøre detaljerede modeller for metanudledning fra fordøjelse og gødnings-håndtering. For de resterende udledningskilder er der endnu ikke middelrette opgørelser.

Formandskabet anbefaler på den baggrund, at der hurtigst muligt bør indføres en beskatning på landbrugets udledninger baseret på de gennemsnitlige udledningsfaktorer (den simple opgørelsesmetode) med en lav afgiftssats til at starte med for at øge forskning og udvikling i reduktionstiltag og opgørelsesmetoder, jf. *Økonomi og Miljø, 2022*. Samtidig bør der annonceres en stigning i afgiftssatsen frem mod, så afgiften på landbrugets samlede udledninger i 2030 kommer på niveau med CO₂-afgiften på fossile brændsler. Desuden bør der snarest annonceres rammer for et frivilligt detaljeret klimaregnskab med større mulighed for at få godskrevet reduktioner. Det vil give landbruget incitament til at reducere udledningerne og øge tilskyndelsen til at udvikle og implementere nye reduktionstiltag og mere præcise opgørelsesmetoder.

3) *Det er gjort gældende, jf. bl.a., at en CO₂e-afgift på landbruget vil være uforenelig med EU-retten, jf. således*

<https://effektivtlandbrug.landbrugnet.dk/artikler/eu/84684/en-co2-afgift-paa-landbruget-vil-vaere-ulovlig-ifoelge-eu.aspx>. *Det gøres bl.a. gældende, at EU-retten stiller krav om en sammenhængende og systematisk beregning af de miljømæssige og økonomiske indtægter og udgifter på bedriftsniveau, og at en erhvervsskat formentlig ikke vil være lovlige, hvorimod en forbrugsafgift efter omstændighederne vil. Vil vismændene redegøre for i hvilket omfang der i den miljøøkonomiske rapport og beregninger er taget højde for de EU-retslige aspekter af CO₂e-afgiftens lovlighed? Og vil vismændene yderligere kommentere de i artiklen indeholdte indvendinger beroende på EU-retten?*

Svar: Formandskabet har ikke forholdt sig til de EU-retslige aspekter af en drivhusgasafgift.

4) *Fra landbruget selv lyder det, at man godt kan nå de klimamål, der er vedtaget frem mod 2030 – uden en afgift. Har vismændene ved deres beregning taget højde for dette udsagn, og i bekræftende fald, hvordan forholder vismændene sig hertil? Er det nødvendigt at indføre en afgift, eller kan klimagas-udledningerne reducere uden en CO₂e-afgift?*

Svar: Landbrugets udledninger af drivhusgasser har været omtrent konstante de seneste 15 år, jf. *Økonomi og Miljø, 2022*. Det skal blandt andet ses på baggrund af, at landbruget ikke har haft samme tilskyndelse til at nedbringe udledningerne som husholdninger og øvrige erhverv. Formandskabets beregninger for 2030 tager udgangspunkt i Energistyrelsens Klimastatus og -fremskrivning 2022, der er en vurdering af

udviklingen i drivhusgasudledningerne i fravær af nye tiltag på klimaområdet. I følge denne fremskrivning udestår der reduktioner på 5-7 mio. ton CO₂e for at opnå det sektorspecifikke reduktionsmål for land- og skovbrugssektoren. Det sektorspecifikke mål kan principielt nås uden en afgift, eksempelvis via regelregulering, men beregninger inden for formandskabets modelramme indikerer, at målet ikke kan nås uden betydelige reduktioner i udledningerne fra skov- og arealanvendelsen (LULUCF) eller en produktionsnedgang i landbruget. Det implicerer, at målet ikke kan nås alene med eksempelvis et tilskud til reduktioner i landbruget.

5) *Hvordan kan en model for en CO₂e-afgift på landbruget konstrueres, så eksisterende landbrug og arbejdspladser ikke jages ud af Danmark?*

Svar: Hvis en drivhusgasafgift i landbruget suppleres med et produktionsafhængigt fradrag for afgiften, mindskes såvel lækageraten som reduktionen i beskæftigelsen i landbruget i Danmark. Et produktionsafhængigt fradrag for afgiften vil dog også mindske reduktionerne i udledningerne i Danmark. Beregninger i *Økonomi og Miljø, 2022* indikerer, at et produktionsafhængigt fradrag på 80 pct. af afgiftsbetalingen i landbrug mv. ved en afgift på 750 kr., der dækker hele økonomien, inkl. landbruget, vil mindske forskydningerne i beskæftigelsen med omkring $\frac{3}{4}$ (bruttoforskydningerne i beskæftigelsen reduceres fra godt 10.000 årsværk til under 3.000). Et fradrag mindsker dermed de erhvervs- og beskæftigelsesmæssige effekter, men samtidig mindskes drivhusgasreduktionerne med 1,5 mio. ton CO₂e, og trods mindre reduktioner øges de samfundsøkonomiske omkostninger.

6) *Hvis det er en præmis, at provenuet fra en CO₂e-afgift for landbruget anvendes som støtte til land- og skovbrugssektoren inkl. skov- og arealanvendelse (LULUCF), kan vismændene angive en model, der giver de største CO₂e-reduktioner?*

Svar: Formandskabet har ikke foretaget en vurdering af, hvordan de største reduktioner kan opnås under en sådan præmis. De samfundsøkonomisk billigste reduktioner kan opnås ved dels at anvende provenuet til tilskud til negative udledninger inden for land- og skovbrugssektoren af samme størrelsesorden som afgiften på positive udledninger, og dels at tilbageføre det resterende provenu produktionsuafhængigt til sektoren, f.eks. i form af en engangsstatning.